

AZ ELSŐ MAGYAR VASÚT

A vasútépítés gondolata már az 1825-27. évi országgyűlésen felmerült, és az 1836. évi országgyűlésen jelölték ki fő irányát. Az elsőként megépítendő Bécs–Budapest vonalra két elképzelés versengett, az egyik Pozsonyon keresztül a Duna bal partján, a másik Győrön keresztül a Duna jobb partján. A versengés 1844-ig tartott, végül a Duna bal partján kezdték meg az építkezést 1844 augusztusában. Az első szakaszt, a Vácig tartó 33,9 km hosszú vasútvonalat 1846. július 15-én, délután 4 órakor avatták fel, többek között Széchenyi, Kossuth és József nádor jelenlétében. A meghívottakat a Buda és Pest nevű gőzmozdonyok által húzott 8 kocsis szállította Vácra. A megnyitőünnepség örömeit beárnyékolta a váci Tabánban épp dühöngő tűzvész. Az első vonatok Palotán és Dunakeszin keresztül reggel 8, délután 3 és este ¾ 7-kor közlekedtek Vácig, onnan pedig reggel 6-kor, ½ 12-kor és délután ½ 6-kor indultak szerelvények Pestre. A menetidő 59 perc volt. A kocsikat belga gyártmányú gőzmozdonyok húzták 28 km/h sebességgel. A kocsik ablakain nem volt üveg, a huzatot bőrfüggönyök fogták fel, a fűtést hőpalackokkal, a világítást mécsesekkel és olajlámpákkal oldották meg. Az említett két mozdony mellé később Pannonia és Pozsony nevű mozdonyokat is beállítottak, melyek szintén belga gyártmányúak voltak.

A vasútállomás épületének terveit Wilhelm Paul Eduard Sprenger (1798-1854) készítette, aki 1844-ben a Magyar Középponti Vasúttársaság igazgatója

lett. Egyemeletes, kontyolt tetős épület volt, erőteljes párkányokkal. Az 1931. évi átalakítás és bővítés alkalmából neobarokk formákat öltött. A vasútállomásig vezető Széchenyi utcát csak 1921-ben építették meg, addig a városon kívülre, a vásártér szélére érkezett az utazó.

A fejlődés ezen állomása nemcsak jót hozott Vácnak, erősen csökkent a város kereskedelmi központ szerepe a már könnyebben elérhető főváros révén. A vasút ugyanakkor segítette a munkához jutást a korábban főként a szőlő- és bortermelésből élő városlakók ezreinek, akik a filoxeravész következtében kipusztult ültetvények miatt kenyér nélkül maradtak.

(„Pest” mozdony)

Forrás:

Kubinszky Mihály: Régi magyar vasútállomások ; [Bp.] : Corvina, 1983. 20-21. p

Majdán János: A "vasszekér" diadala : A magyarországi vasútépítés 1914-ig ; — [Bp.] : Kossuth, 1987. 31-33. p.

150 éves a Pest–Vác vasút : a Tragor Ignác Múzeum kiállítása a Görög Templom Kiállítóteremben. — [Vác] : [Tragor Ignác Múzeum], 1996.

<http://www.vac.hu/vac/varostortenet.html>

Képeslap: Cservenák Péter gyűjteményéből; Pest mozdony képe: wikipedia